

STICHTING RUDOLF BONNET

Juni 2009.

Goede Vrienden van de Stichting Rudolf Bonnet,

Het doet ons genoegen u een kort schriftelijk- en beeldverslag aan te bieden over de buitengewoon succesvolle tentoonstellingen van de collectie “Pioneers of Balinese Painting” in Museum Puri Lukisan, Ubud en in het Erasmushuis in Jakarta. De tentoonstellingen en schitterende catalogus kwamen mede tot stand door uw loyale en royale ondersteuning gedurende de lange voorbereidingsperiode.

Onze excuses dat dit verslagje of enig ander bericht u zo lang na het evenement bereikt. We hadden gehoopt dat dit schrijven tegelijkertijd een uitnodiging aan u had kunnen zijn voor een Selamatan in Museum Nusantara in Delft, waar ‘Pioneers of Balinese Painting, The Rudolf Bonnet Collection’ ook te zien zal zijn. Echter, in verband met mutaties in de staf en met een goed Nederlandse museumverbouwing (het lijkt wel of alle musea in Nederland tegelijkertijd dicht gaan voor verbouwingen) bleef de datum hiervoor alsmaar schuiven.

Nu weten we dat de tentoonstelling in Nusantara plaats zal vinden van 6 juni t/m 6 september 2009 en zijn we verheugd u te kunnen uitnodigen voor een Selamatan aldaar op zaterdag 22 augustus (onderstaand daarover meer).

Tijdens de Selamatan zult u rondgeleid worden door de tentoonstelling, zullen er films van de opening van de tentoonstelling in Museum Puri Lukisan getoond worden en een prachtige film over Rudolf Bonnet's leven. Uiteraard zal er ook ruim de tijd genomen worden om elkaar weer eens te spreken onder het genot van een hapje en drankje. Het definitieve programma treft u hieronder aan, alsmede een aanmelding voor de Selamatan.

Met dit schrijven willen wij u nogmaals bedanken en laten weten dat het woord ‘vrienden’ in Vrienden van de Stichting Bonnet’ de afgelopen jaren een bijzondere dimensie heeft gekregen. U heeft volledig achter de stichting gestaan tijdens het realiseren van de tentoonstelling “Pioneers of Balinese Painting”.

HET AVONTUUR VAN ‘PIONEERS OF BALINESE PAINTING”.

Nadat de catalogus, die velen van u inmiddels in uw bezit hebben, gereed was, zijn de Balinese schilderijen geseald voor de reis naar Puri Lukisan in Leiden. Dit houdt in dat er, door middel van een verpakking met folie, voor ieder schilderij een luchtdicht miniklimaatje wordt gemaakt. Zo wordt het kunstwerk op papier beschermd tegen de tropische vocht- en temperatuurwisselingen.

**R. R. de Graaf, secretaris – Slotermeerlaan 26 B – 1064 HB Amsterdam - Tel. 020-6863293
Postbank 600872 – BIC code PSTBNL21 - IBAN code NL 04 PSTB 0000 600872
K.v.K. Gooiland 41193029**

Opmerkelijk was dat deze techniek nog nauwelijks in Nederlandse musea wordt toegepast. Hoofd Collecties van het Volkenkundig Museum van Leiden, Graeme Scott, heeft de collectie nauwlettend gevolgd op haar reizen en heeft over de resultaten van de sealing een onderzoeksrapport geschreven, dat volgend jaar zal worden gepubliceerd in een internationaal vaktijdschrift. De folie heeft uitstekend gefunctioneerd. Met het laten sealen van de kunstwerken heeft de Stichting Rudolf Bonnet bijgedragen aan een vernieuwing in de museumpraktijk voor bruiklenen aan musea in de tropen.

Tijdens het vervoer van het vliegveld in Denpasar naar Ubud werd de collectie begeleid door een politie escorte. Aangekomen bij Museum Puri Lukisan begon het spannendste deel van het transport. Tjokorda Putra Sukawati was net begonnen met het laten dicht storten van het ravijn tussen de weg en de museumtuin. Het had veel geregend die dag. De diepe brug over het ravijn, die een paar dagen later geheel zou verdwijnen, lag daardoor vol met natte modder. De grote kisten met zo'n 15 ingelijste schilderijen werden op de schouders van 6 man op blote voeten de glibberige en steile trappen op en af gedragen. We hielden ons hart vast, maar de Balinese hulptroepen hebben het er geweldig vanaf gebracht. De collega's van Museum Puri Lukisan waaronder een toen nog bijzonder vitale Pak Muning, stonden lange dagen paraat om, onder Pienke's leiding, de tentoonstelling te hangen en de presentatie mooi af te werken.

De dag na de openingsplechtigheid zou een vorsten crematie van twee familieleden van Tjokorda Putra plaatsvinden, waarvoor duizenden gasten uit heel Indonesië en daarbuiten naar Ubud zouden komen. Tjok Putra had het dus, op zijn zachts gezegd, heel erg druk. Wij waren dan ook onder de indruk van de genereuze tijd die hij nam om het bestuur en de pers te ontmoeten een paar dagen voor de opening. Voor de openingsceremonie had hij 500 belangrijke gasten uitgenodigd, waaronder de minister van Cultuur die de tentoonstelling opende, prinsen uit andere provincies en culturele kopstukken uit binnen- en buitenland.

De speciale gasten, waaronder de bestuursleden van de stichting en hun partners, zaten onder een prachtig gedecoreerd tentdak aan tafels vol bloemen en versnaperingen. Het bestuur voelde zich geveild met de aanwezigheid van een scala aan bekenden en samenwerkingspartners waaronder Wim Meulenberg, directeur van het Erasmushuis in Jakarta, Helena Spanjaard, auteur van de catalogus, en de familie De Beer, die al veel activiteiten van de stichting genereus sponsorde. De overige gasten zaten op stoelen in de museumtuin en konden de activiteiten op het podium volgen via enorme screens, als bij een voetbalwedstrijd.

De openingsceremonie bestond uit vele speeches, afgewisseld door Balinese muziek en dans van de hoogste kwaliteit. Noemenswaardig waren de speeches van Tjok Putra, de minister van Cultuur en Toerisme Zijne Excellentie de heer Jero Wacik en collega museum directeur Suteja Neka. Hoogtepunt voor ons was echter Pienke's speech waarin zij de tentoonstelling inleidde en aan Tjok Putra twee tekeningen van Bonnet overhandigde die de stichting aan Puri Lukisan schonk (aapjes in Monkey Forest – schenking van de heer en mevrouw Fred en Riny Kraaijkamp en een zelfportret van Rudolf Bonnet uit 1913, schenking de heer Gan Tek). Tjok Putra nam ze stralend in ontvangst (zie foto). In een speciale ceremonie overhandigde Tjok Putra een oorkonde van verdienste aan de Stichting Rudolf Bonnet en aan de Stichting De Beer, die, in partnerschap met de Stichting Rudolf Bonnet, veel bijdraagt aan de professionalisering van Puri Lukisan. Na het officiële gedeelte op het podium volgde een rondleiding door de tentoonstellingen en een heerlijk buffet.

Het 50-jarige jubileum van Puri Lukisan werd gevierd met 3 tentoonstellingen die tezamen een brede blik boden op de Balinese kunst van het begin van de twintigste eeuw.

Tegelijkertijd met 'Pioneers of Balinese Painting' in het Noordgebouw, was in het Westgebouw de chronologische ontwikkeling in de kunst te zien, samengesteld door Pak Muning uit de permanente collectie van Puri Lukisan, en in het Oostgebouw een overzichtstentoonstelling van Anak Agung Gede Soberat, bijeengebracht door Soemantri Widagdo.

De volgende dag, op 15 juni 2008, vond de spectaculaire vorstencrematie plaats in Ubud. Er waren duizenden mensen en media op de been en het was een indrukwekkende ceremonie. Fraaie fotografie door een professional van de crematie kunt u vinden op de website: http://www.boston.com/bigpicture/2008/07/a_royal_farewell_in_bali.html

Kort tevoren was ook Ginny Martens gearriveerd, de Nederlandse antropologe die de stichting, op verzoek van Tjok Putra, had geworven ter ondersteuning van de museumstaf. Ginny zou zich vooral zou bezighouden met het algemene management van het Museum Puri Lukisan en in het kaart brengen van de zwakke punten in de organisatie en het beheer van het museum.

Recentelijk heeft Ginny te kennen gegeven dat ze haar contract, dat per 1 juni afliep, niet wilde verlengen. Voor zowel de Stichting Rudolf Bonnet als voor Tjokorda Putra, voorzitter van Museum Puri Lukisan is dit wel een teleurstelling. We zullen opnieuw op zoek gaan naar vervanger van Bea Oei, want uiteindelijk is de ondersteuning van het Museum in Ubud vanuit Nederland met haar begonnen.

Nadat 'Pioneers of Balinese Painting' gedurende de drie maanden in Puri Lukisan vele bezoekers had getrokken, reisde de tentoonstelling naar Jakarta waar hij nogmaals twee maanden werd getoond in het Erasmushuis, de culturele presentatielocatie van de Nederlandse Ambassade.

Bij de opening kon Pienke aanwezig zijn en ook deze gelegenheid werd bezocht door vele VIP's uit het Indonesische culturele leven.

Pienke heeft tijdens haar verblijf in Jakarta bovendien de gelegenheid gehad om de Ambassade te polsen over samenwerking in het volgende project dat de Stichting Bonnet aan het voorbereiden is.

Nu de gebouwen van Puri Lukisan verbeterd zijn, is het urgent dat de collectie van, met name de werken op papier, goed geconserveerd wordt. Hiertoe is kennis en kunde op het gebied van conservering op Bali noodzakelijk. De stichting Bonnet wil graag een training aan bieden aan Balinese museale medewerkers die zal bestaan uit een gedeelte theorie en praktijk in Ubud, verzorgd door een expertise team uit Singapore, en zo mogelijk werkbezoeken aan het restauratie atelier in Singapore en o.a. het Tropenmuseum in Amsterdam.

De Ambassade toonde veel belangstelling in het project en staat open voor een subsidie-aanvraag voor een bijdrage aan een gedeelte van de kosten. De stichting is nu druk bezig al de ingrediënten voor de aanvraag bijeen te brengen. Wij houden u graag van de voortgang van het project op de hoogte.

Wij hopen u op deze wijze weer even te hebben bijgepraat en met het fotokatern het verhaal wat meer voor u tot leven te hebben gebracht.

Met warme groet,

Het bestuur van Stichting Rudolf Bonnet.

Pienke Kal (voorzitter), Rick de Graaf (secretaris), Erica Kubic (penningmeester), Zweder Schoute (bestuurslid)

email: stichtingrudolfbonnet@gmail.com

R. R. de Graaf, secretaris – Sloterveerlaan 26 B – 1064 HB Amsterdam - Tel. 020-6863293
Postbank 600872 – BIC code PSTBNL21 - IBAN code NL 04 PSTB 0000 600872
K.v.K. Gooiland 41193029

Foto boven:
Openingstoespraak door Minister van Toerisme en Cultuur, Zijne Excellentie de heer Jero Wacik.

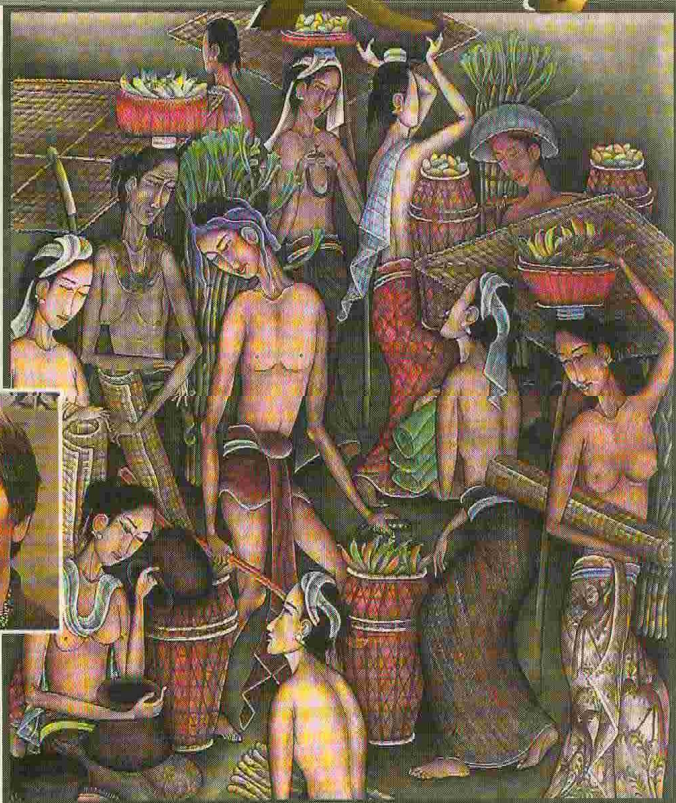
Foto onder:
Uitreiking van het Certificate of Appreciation door de minister en cokorda Putra Sukawati aan o.a. Muning (1^e rechts), Soematri Widagdo (2^e rechts), Pienke Kal (3^e rechts) en Marius de Beer (geheel links).

Pioniers van de Balinese kunst

door THEA DETIGER

UBUD (Bali), dinsdag „Het klinkt misschien wat wrang, maar doordat de opening van de expositie 'Pioniers van Balinese schilderkunst' vrijwel samenviel met een dubbelcrematie van twee leden van een belangrijke koninklijke familie in Ubud (Bali) kregen we ontzettend veel bezoekers in Museum Puri Lukisan", zegt Pienke Kal, voorzitter van de Stichting Rudolf Bonnet. „Op de rituele crematie kwamen duizenden mensen af."

■ 'Markt' (1956) van de Balinese schilder I Wayan Gedot, die sterk werd beïnvloed door Rudolf Bonnet. Inzet: Pienke Kal, voorzitter van de Stichting Rudolf Bonnet.

FOTO: RICHARD MOUW

'Pioniers van de Balinese schilderkunst' is nog t/m 11 september te zien in Museum Puri Lukisan (Jalan Raya Ubud, Bali). Daarna gaat de expositie naar het Erasmushuis (het Culturele Centrum van de Nederlandse Ambassade) in Jakarta, en komt waarschijnlijk be-

Het idee voor de tentoonstelling ontstond bij het 50-jarig bestaan van het museum, dat werd opgericht door de schilder Rudolf Bonnet en zijn vriend de vorst van Ubud, Gde Ageng Sukawati. De stichting, die zich ten doel stelt het werk van de in 1978

overleden Rudolf Bonnet op Bali voort te zetten, selecteerde 62 schilderijen uit de 128 kunstwerken, die Bonnet in 1961 meenam naar Nederland. Ze worden beheerd door het Museum voor Volkenkunde in Leiden en werden in Bali herenigd met de kunstwerken die Bonnet aan het museum daar schonk. Het zijn allemaal Balinese schilderijen, beelden en tekeningen uit de jaren twintig tot de jaren vijftig.

Bonnet begeleidde toen hij van 1930 tot 1958 op Bali woonde en werkte tal van jonge kunstenaars en verzorgde van schildersmateriaal. Tot dat moment schilderden de meeste kunstenaars traditionele religieuze voorstellingen. Bonnet bracht ze op het idee om ook het dagelijks leven in hun omgeving weer te geven. Dat leverde prachtige kunstwerken op van markten

en werkende mensen op de rijstvelden.

In Museum Puri Lukisan (letterlijk: Paleis van schilderijen), dat uit drie gebouwen bestaat, is de invloed van Rudolf Bonnet goed te zien. Op het schilderij 'Markt' uit 1956 van I Wayan Gedot is de priegelige stijl, waarin veel Balinese schilders werkten, helemaal verlaten en zien we de mooie manier, waarop Bonnet mensen weer-

gaf. „Het museum wordt veel bezocht door kunstenaars, die inspiratie willen opdoen, maar ook door vakantiegangers die het verschil willen zien tussen echte kunst en de werken die speciaal voor toeristen worden gemaakt", zegt Pienke Kal, die voor haar pensionering conservator Zuid-Oost Azië was in het Tropenmuseum Amsterdam. „Er zijn op Bali ook

galeries, die zich museum noemen, omdat ze schilderijen uit hun eigen verzameling laten zien naast werk dat ze verkopen."

KUNST KORT

BIËNNALE - Saskia Bos, oud-directeur van De Appel in Amsterdam, is door de Mondriaan Stichting benoemd als curator van de Nederlandse inzending voor de 53e editie van de Biënnale van Venetië, die volgend jaar zomer plaatsvindt. Bos is sinds 2005 Dean of the School of Art aan The Cooper Union for the Advancement of Science and Art in New York. Bij De Appel maakte zij meer dan honderd tentoonstellingen en werkte samen met kunstenaars als Eija-Liisa Ahtila, Olafur Eliasson, Job Koelewijn, Mark Manders, Anri Sala en Rirkrit Tiravanija.

Rudolf Bonnet collectie in Museum Puri Lukisan

um wordt veel bezocht door kunstenaars, die inspiratie willen opdoen, maar ook door vakantiegangers die het verschil willen zien tussen echte kunst en de werken die speciaal voor toeristen worden gemaakt", zegt Pienke Kal, die voor haar pensionering conservator Zuid-Oost Azië was in het Tropenmuseum Amsterdam. „Er zijn op Bali ook